

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
לשכת המנהל הכללי



ד' אלול תשע"ו
07/09/2016
2016-0002-704

חוזר מנכ"ל מיוחד
מס' 105

לכבוד
ראשי הרשויות המקומיות
מנהלי המחלקות לשירותים חברתיים

שלום רב,

הנדון: עדכון תחשיב השתתפויות של האזרח הוותיק ובני משפחתו בסידורו בבית
אבות

במסגרת מדיניות הממשלה להקל על הוצאותיהם הכספיות של האזרחים בכלל והאזרחים הוותיקים בפרט, מבצע משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים עדכון בדבר השתתפותם של האזרח הוותיק ובני משפחתו בסידורו בבית אבות. מפורטים בזה הכללים החדשים המחליפים את אלו המפורטים בהוראה 4.8 בתע"ס, "השמת זקנים תשושים בבתי אבות, אשר תקרא מעתה "השמתם של אזרחים ותיקים תשושים בבתי אבות". הוראה מעודכנת תפורסם בהקדם.

להלן הסעיפים המעודכנים:

- סעיף 2. הגדרות**
- 2.1 אזרח ותיק - מי שהגיע לגיל פרישה עפ"י חוק גיל הפרישה התשס"ד – 2004
 - 2.2 אזרח ותיק בודד - מי שאינו נשוי או חי בפרד מבן זוגו ואין בני משפחה תלויים בו.
 - 2.4 אזרח ותיק תשוש - אזרח ותיק אשר מפאת תפקודו הירוד זקוק לעזרה חלקית בפעולות היום יום.
 - 2.5 אזרח ותיק תשוש נפש – אזרח ותיק הסובל מירידה בתחומים כגון: זיכרון, שיפוט, התמצאות.



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

- 2.6 אזרח ותיק סיעודי – אזרח ותיק שמצב בריאותו ותפקודו ירודים כתוצאה ממחלה כרונית, או מליקוי קבוע, או הסובל מבעיות רפואיות מורכבות ובלתי יציבות, הדרושות מעקב רפואי מיומן במסגרת בעל אופי רפואי, במשך 24 שעות ביממה לתקופה ממושכת ושנתקיים בו אחד או יותר מאלה:
- (1) הוא מרותק למיטה או לכסא גלגלים.
 - (2) אין לו שליטה על הסוגרים או על אחד מאלה.
 - (3) הוא זקוק לעזרה מלאה או חלקית בפעולות היום יום.
 - (4) הוא מתהלך בקושי רב עקב המחלה.
- 2.7 תלויים – בן זוג, בת זוג, ילדים עד גיל 18, ילדים בשרות חובה בצבא או בשירות לאומי וילדים מעל גיל 18 המקבלים קצבת נכות.
- 2.13 מתחייבים - בנים ובנות בגירים של האזרח הוותיק

סעיף 7: תשלום דמי החזקה חודשיים

על האזרח הוותיק ובמקרה הצורך גם על המתחייבים לשאת בתשלום דמי ההחזקה החודשיים.

לצורך קביעת גובה דמי החזקה יעשה תחשיב הזכאות כדלהלן:

7.1 בדיקת המקורות הכספיים של האזרח הוותיק

- קצבת הביטוח הלאומי;
- הכנסות אחרות מעבודה, מפנסיה, ומגמלאות, חסכוניות והכנסות מנכס על פי ההגדרה שבסעיף 2 לעיל, למעט תגמול לניצול שואה כמופיע בסעיף 7.1.2(1) ה' להלן:

- א. אזרח הוותיק שהוא חבר קיבוץ או חבר מושב שיתופי הכנסותיו יילקחו בחשבון לפי הוראה 1.22 או 1.23.
- ב. לכל אזרח הוותיק שסודר בבית אבות יישאר סכום כספי לדמי כיס לשימושו הפרטי ולקניית שירות עפ"י רצונו ובחירתו מעבר לשירותים הניתנים ע"י הבית אבות כגון: תספורת, עיתונים אישיים, ניקוי יבש, פעילויות שמחוץ לכותלי בית האבות.

7.1.1 כאשר אזרח הוותיק בודד נכנס לבית אבות



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

אזרח ותיק בודד הנכנס לבית אבות ישתתף בהחזקתו בסכום הכנסותיו, למעט:

- (1) סכום תשלום דמי ביטוח הבריאות.
 - (2) דמי כיס בגובה:
דמי הכיס שיוותרו יהיו בכפוף לתקנות הביטוח הלאומי (חלוקת קצבה), התשמ"ד 1984.
 - אזרח הוותיק המקבל קצבת זקנה + השלמה - 20% מגובה הקצבה ליחיד + השלמת הכנסה עפ"י המפורסם בחוברת התעריפים בנספח להוראה 1.22 בתע"ס ולפי גיל האזרח הוותיק.
 - אזרח הוותיק המקבל קצבת זקנה בלא השלמה - 35% מגובה הקצבה ליחיד ללא השלמת הכנסה עפ"י המפורסם בחוברת התעריפים בנספח להוראה 1.22 בתע"ס ולפי גיל האזרח הוותיק כולל אזרח הוותיק חבר קיבוץ או מושב שיתופי.
- (3) עלות ביטוח משלים.

7.1.2 אזרח ותיק שבן/בת זוג נשאר/ת בבית

- (1) כאשר הכנסות האזרח הוותיק והתלויים בו הן מקצבות הביטוח הלאומי בלבד, יישארו בידיהם סכומים המספיקים לצרכים המפורטים להלן:
- א. סכום דמי ביטוח בריאות.
 - ב. דמי כיס בגובה 20% מקצבת הזקנה + השלמת הכנסה המשולמת לאזרח הוותיק עפ"י המפורסם בחוברת התעריפים בנספח להוראה 1.22 בכפוף לגיל האזרח הוותיק.
 - ג. כאשר בן/בת הזוג נשאר/ת בבית, יש להשאיר בידו/ה סכום כסף בגובה קצבת זקנה ליחיד + השלמת הכנסה + סכום המשולם מאת הביטוח הלאומי כתוספת לקטינים הנותרים בבית + 9 נקודות זיכוי.
 - ד. השתתפות בדמי החזקה במסגרות השונות לבני משפחה התלויים.
 - ה. שווי 0.5 נקודת זיכוי עבור הוצאות טלפון.
 - ו. הוצאות שכ"ד או משכנתא לדירת המגורים של בן הזוג הנשאר בבית (מותנה בהצגת אישורים);



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

- ז. עלות פרמיה לביטוח רפואי משלים של בן הזוג הנשאר בבית, ובלבד שיש לו ביטוח כזה ושהביטוח שלו אינו ממומן על ידי צד שלישי שאינו בן משפחה ;
- ח. יישאר בידי התלויים סכום המספיק לתשלום הארנונה הכללית בדירה שהמשפחה גרה בה (ולא לתשלום מסים על נכסים אחרים שבבעלותה).
- ט. הוצאות הקשורות במימון עזרה ביתית לבן הזוג הנשאר מפאת גיל או מצב רפואי, בכפוף להמלצת העו"ס, ובכל מקרה לא יותר מ 500 ₪ לחודש.
- הסכום הנותר יועבר להשתתפות בדמי החזקה.

(2) כאשר לאזרח הוותיק ולתלויים בו הכנסות בנוסף על קצבות הביטוח הלאומי, ייעשה חישוב כולל של כל המקורות הכספיים וישאירו בידי האזרח הוותיק והתלויים.

הסכומים לצרכים המפורטים להלן :

- א. סכום לתשלום דמי בטוח בריאות.
- ב. דמי כיס בגובה 35% מגובה קצבת הזקנה בלא השלמת הכנסה עפ"י המפורסם בחוברת התעריפים בנספח להוראה 1.22 בכפוף לגיל האזרח הוותיק.
- ג. סכום כסף בגובה 9 נ"ז יינתן לכל בן משפחה תלוי (שאינו בן הזוג של האזרח הוותיק) ושאינו לו הכנסה משלו (הכנסה מקצבת נכות בלבד לא תחשב לעניין זה כהכנסה) או המשרת בשירות חובה בצה"ל, או בשירות לאומי.
- ד. סכום כסף לבן הזוג אם בן הזוג עובד, יהיה הסכום בגובה קצבת זקנה ליחידה + השלמת הכנסה + סכום ההכנסה מעבודה עד גובה 18 נ"ז מהכנסה זו ולא פחות מ- 9 נ"ז.
- ה. הקצבאות שאין לקחתם בחשבון כהכנסות בחישוב זכאות של אזרח ותיק ושל בן/בת זוג/תו ו/או של כל אחד מהמתחייבים :



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

- (1) קצבה לפי סעיף 3(ב)1 לחוק ההטבות לניצולי שואה – קצבה חודשית המשולמת על ידי משרד האוצר שסכומה כיום כ- 1,300 ₪ (בחוק נקבע סך של 1,00 ₪ וכן נקבע מנגנון עדכון).
(2) קצבה המשולמת לפי ההסכם עם גרמניה (משנת 1992) – קצבה הניתנת מקרן סעיף 2 של ועידת התביעות(משתלמת לזכי ארבע פעמים בשנה) בסך 300 אירו לחודש (כ-1,500 ₪).
(3) מענק הטבות שנתי מכוח סעיפים 5(א)1 ו-5(א)2 לחוק ההטבות לניצולי שואה – מענק המשולם על ידי משרד האוצר פעם בשנה (בד"כ בחודש דצמבר) סכום המענק כיום 4,500 ₪ (בחוק נקבע סך של 4,000 ₪ המתעדכן פעם בשנה).

7.1.3 זוג אזרחים וותיקים הנכנסים לבית אבות

כאשר שני בני הזוג נכנסים יחד לבית אבות, ישתתפו יחדיו בהחזקתם בסכום הכנסותיהם, למעט:

א. דמי כיס

זוג המקבל קצבת זקנה + השלמת הכנסה - 25% מגובה הקצבה משולמת לזוג עפ"י המפורסם בחוברת התעריפים בנספח להוראה 1.22 בכפוף לגיל האזרח הוותיק.

זוג המקבל קצבת זקנה ללא השלמת הכנסה 45% מגובה הקצבה משולמת לזוג עפ"י המפורסם בחוברת התעריפים וגיל האזרח הוותיק.

ב. לבן משפחה תלוי - סכום בגובה 9 נקודות זיכוי.

ג. תשלום דמי ביטוח בריאות.

ד. כאשר אחד מבני הזוג מסודר בבית אבות במימון משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים או במוסד סיעודי או במוסד לתשושי נפש במימון משרד הבריאות והשני מועמד להיכנס גם הוא לבית אבות. השתתפות של האזרח הוותיק ו/או המתחייבים יהיה בגובה 40% למשרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים ו- 60% למשרד הבריאות עפ"י התחשיב וכללי הזכאות שנעשה ע"י הגורם אליו נעשתה הפניה הראשונה.



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

7.1.4 נכסי מקרקעין

אזרח הוותיק שהינו בעל דירת מגורים ו/או נכסי מקרקעין אחרים המושכרים או שניתן להשכירם, כמפורט להלן ואין בהכנסותיו השוטפות כדי להגיע למלוא עלות דמי ההחזקה בפועל – יתווספו לחישוב הכנסותיו גם דמי שכירות המשולמים בגין נכסים אלה, או גובה דמי שכירות שניתן לקבל בעד נכסים אלה אילו היו מושכרים, והכל בהתאם להוראות חלק זה.

א. גביית שכר דירה

- (1) אם יש בבעלות האזרח הוותיק דירה, ואין בן/בת זוג ו/או תלויים הגרים בה, יתווספו דמי השכירות המשולמים בגין הדירה (או גובה דמי שכירות שניתן לקבל בעד הדירה אילו הייתה מושכרת) להכנסותיו השוטפות של האזרח הוותיק.
- (2) הייתה הדירה מושכרת לצד שלישי במועד ההשמה – יחויב האזרח הוותיק להעביר את השכירות מיידית, כחלק מתשלום ההשתתפות העצמית, החל מהחודש הראשון.
- (3) לא הייתה הדירה מושכרת במועד ההשמה יתחייב האזרח הוותיק בפני הרשות המקומית להעביר את התמורה מההשכרה (או שוויה) כחלק מתשלום ההשתתפות העצמית החל מתום שלושה חודשים ממועד ההשמה, או מיד עם תחילת השכרת הדירה בפועל, לפי המוקדם.
- (4) היה האזרח הוותיק ערירי (ללא בן/בת זוג וילדים) או חסוי באחריות אפוטרופוס, באופן שלא מאפשר לפעול להשכרת הדירה- תירשם הערת שיעבוד אצל רשם המקרקעין על הדירה, לטובת הרשות המקומית, בגובה שכר דירה של 6 חודשים לפחות לשם הבטחת תשלום חלק זה בהשתתפות העצמית במועד מאוחר יותר לאחר גמר ההשמה.



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

(5) דירה שלא ניתן בשום אופן להשכיר, מכל סיבה, או האזרח הוותיק שהוא או ילדיו או אפוטרופסו מבקש/ים שלא להשכיר את הדירה – יביא טרם ההשמה וכתנאי לו (ואם הבעיה לא הייתה ידועה במועד השמה – בתוך חודשיים מתחילתו), ועל חשבונם – הערכת שווי שכר הדירה כמפורט בסעיף להלן, והיא תשמש לקביעת גובה התשלום.

(6) לא יקוזזו משכר הדירה הוצאות שוטפות החלות בגין הדירה (כגון ארנונה, מים, חשמל, טלפון, מסי ועד בית וכדומה). ניתן לקזז מגובה שכר הדירה החזר משכנתא בגין אותה דירה, אך בכל מקרה לא יותר מגובה שכר הדירה שנקבע לתשלום.

ב. הערכת שווי שכר הדירה

(1) גובה שכר הדירה או הערכת שווי שכר הדירה לתשלום יקבעו לפי אחד מאלה:

- חוזה שכירות בפועל;
- ההערכה הגבוהה מבין שתי הערכות שיעשו ע"י שני מתווכי/שמאי מקרקעין מורשים, בנוסח חוות דעת מומחה לפי התוספת הראשונה של פקודת הראיות התשל"א – 1971;
- הערכת שווי שכר הדירה שנערכה על ידי השמאי הממשלתי.

(2) גובה התשלום בגין שכר הדירה יקבע בשקלים חדשים, או בשקלים לפי שער הדולר ביום התשלום למשכיר, בהתאם לקבוע בחוזה השכירות/הערכת השווי.

ג. דייר מוגן

אזרח ותיק שהוא דייר מוגן לפי חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], תשל"ב-1972 (מתגורר בדירה "בדמי מפתח") ואין לו בן/בת זוג או תלויים, המתגוררים בדירה – יתחייב למכור את זכויותיו בדירה בתוך שלושה חודשים, והתמורה תחשב ככנס כספי של האזרח הוותיק ותשמש



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

לתשלום השתתפותו העצמית עד למלוא עלות החזקה. אין לחייב בשכר דירה בגין דירה בדמי מפתח.

בכל מקרה על הרשות המקומית לדאוג מיד בתום תקופת הניסיון לרישום הערת שיעבוד בלשכת רישום המקרקעין או בחברה המשכנת או לדאוג לכל בטוחה מתאימה אחרת להבטחת תשלום ההשתתפות על פי התחשיב. הבטוחה המתאימה צריכה להיות ערוכה, מאושרת וחתומה ע"י המשפטנים של הרשות המקומית.

7.1.5 חסכונות

- א. יש להשאיר לכל אזרח הוותיק מושם עד 81 נקודות זיכוי מחסכונותיו בחשבון סגור, להוצאות פרטיות שאין הבית אבות מממן.
- ב. לבן/בת הזוג הנשאר/ת בבית כאשר החסכונות עד גובה 278 נ"ז ישאר סכום זה.
- ג. כאשר גובה החסכונות בין 278 נ"ז עד גובה 556 נ"ז משאירים לבן/בת הזוג 278 נ"ז + 81 נ"ז לאזרח הוותיק המושם, סה"כ 359 נ"ז.
- ד. מעל 556 נ"ז מחלקים ל-2, חצי נשאר לבן/בת הזוג בתוספת 81 נ"ז והיתרה תתווסף לתחשיב הזכאות.
- ה. יתרת חסכונותיו יילקחו למימון תשלום דמי ההחזקה עד מלוא התעריף החודשי.

7.1.6 העברה ללא תמורה לקרוב משפחה

אם היה נכס מקרקעין בבעלות האזרח הוותיק והוא הועבר לקרוב משפחה שלו, ללא תמורה, פחות מחמש שנים לפני פנייתו לסידור מוסדי תותנה ההשמה בהתחייבות קרוב המשפחה שקיבל את הדירה, לשלם השתתפות במימון האשפוז בסכום שווה דמי שכירות לאותו נכס, שיקבעו לפי סעיף 7.1.4 ב' לעיל. כלל זה יחול גם אם לא חל על אותו בן משפחה חיוב כלל. אם חל עליו חיוב עצמי – סכום זה ישולם בנוסף לחיוב החל עליו. הבעלות על נכס מקרקעין לעניין נוהל זה תיקבע על פי הרישום בלשכת רישום המקרקעין (טאבו), לפי נסח רישום עדכני.



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

כל האמור בסעיף זה יחול על כל נכס מקרקעין אחר או נוסף השייך לאזרח הוותיק והוא מושכר, או ניתן להשכירו.

7.2 השתתפות המתחייבים בהחזקת הוריהם בבית אבות

כאשר כל מקורותיו של האזרח הוותיק אינם מספיקים להוצאות החזקתו בבית אבות, תפנה המחלקה לשירותים חברתיים לכל המתחייבים של האזרח הוותיק בדרישה לסייע בדמי ההחזקה, בכפיפות ל"חוק לתיקון דיני משפחה (מזונות)" תשי"ט - 1959 (נספח י'); המתחייבים יחתמו על "טופס הצהרת הכנסות של בן/בת המועמד לצורך קביעת גובה השתתפות" (נספח יא') ויצורפו אישורי הכנסה ותדפיסי חשבון בנק של 3 החודשים האחרונים.

7.2.1 מתחייבים ישתתפו בהחזקת הוריהם וישלימו את הסכומים שמשלמים הוריהם או בני הזוג של הוריהם, עד לסך עלות השהייה בבית אבות, לפי התחשיב המפורט להלן.

א. כאשר לאזרח הוותיק מספר מתחייבים, ייעשה תחשיב לכל מתחייב בנפרד. אפשר שהמתחייבים יגיעו להסדר ביניהם כיצד יחלקו את יתרת השתתפות בהחזקתו, בסכום המלא או על פי תחשיב הזכאות שנקבע להם.

ב. ההכנסות המובאות בחשבון לחישוב השתתפות הן ההכנסות ברוטו של כל מתחייב.

ד. מניין מספר הנפשות במשפחה המתחייבים

(1) מתחייב יחיד ללא ילדים יחושב כ-3 נפשות.

(2) מתחייב אשר הינו הורה עצמאי יחושב - מתחייב + מספר ילדיו בפועל.

(3) בני זוג –

• אם שניהם עובדים או בעלי הכנסה מכל מקור –

יחושבו כ-2 נפשות;



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

- אם רק אחד מהם עובד/בעל הכנסה – יחושבו כ- 3 נפשות.

(4) ילדים קטינים המתגוררים עם המתחייבים וסמוכים על

שולחנם יחושב כנפש אחת נוספת. אם לפי חישוב זה יש

במשפחה 4 נפשות או יותר, ואם שני בני הזוג

עובדים/בעלי הכנסות – יש להפחית נפש אחת מהחישוב.

(5) ילד של המתחייב שאינו קטין, הלומד/ת במוסד

אקדמאי (המוכר ע"י המל"ג) בב"ס מקצועי על תיכוני,

במסגרת לימודים מלאה (להלן - "תלמיד") - יחושב כרבע

נפש, אלא אם למתחייב אין בן/בת זוג, או שבן/בת זוגו

אינו/ה עובד/ת, שאז יחושב התלמיד כ- 0.5 נפש. תלמיד

יחושב רק עד 5 שנים מתום שירותו הצבאי

בצה"ל/שירות לאומי או עד שמלאו לו 30 שנה, לפי

המאוחר, וכל עוד אין לתלמיד בן/בת זוג שהוא עובד או

בעל הכנסות.

(6) היה למתחייב ילד שאינו מתגורר עמו אך הוא מחוייב

לשלם את מזונותיו לפי פסק דין (לרבות הסכם שקיבל

תוקף של פסק דין) – יחשב ילד זה במספר הנפשות

במשפחה באופן המפורט לעיל, ולחילופין יופחת סכום

המזונות בתוספת אחוז המס השולי של המתחייב,

מהכנסותיו השוטפות ברוטו של המתחייב – לפי בחירת

המתחייב.

(7) מתחייב אשר הינו הורה עצמאי, המקבל תשלומי

מזונות עבור ילד המתגורר עמו, יתווסף סכום המזונות

להכנסותיו השוטפות ברוטו.

ה. חשוב הכנסות שוטפות

הכנסותיו השוטפות של המתחייב יחושבו לפי הכנסתו השוטפת

הממוצעת (ברוטו) בשלושת החודשים האחרונים והכל כמפורט

להלן:



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

שכיר (1)

בחישוב ההכנסות השוטפות של מתחייב אשר הינו שכיר יילקחו בחשבון כל הכנסותיו האישיות השוטפות, ברוטו, למעט הרכיבים הבאים:

- קצובת נסיעה
- החזר הוצאות רכב
- החזר הוצאות אש"ל (כולל דמי כלכלה)
- החזר הוצאות טלפון
- גילום מס
- דמי הבראה
- תוספת ביגוד

מרכיבי שכר חריגים (כגון הפרשי שכר, מענקי יובל, משכורת 13 וכיו"ב) יחולקו למספר החודשים בשנה בגינם הם משולמים, ואם הם מענק חד פעמי יחולקו לשנים עשר.

עצמאי (2)

- הכנסותיו של מתחייב אשר הינו עצמאי יחושבו לפי השומה האחרונה המצויה בידו.
- הסכום הנקוב בסעיף "סך כל ההכנסות" בשומה, יעודכן לפי המדד הידוע, ויחולק ל-12, לשם קבלת ההכנסה השוטפת, ברוטו.
- במידה ומדובר בעוסק חדש, או בעוסק שהשומה הרשמית לגביו מתעכבת מסיבה כלשהי, יערך החישוב לפי אישור רואה חשבון או יועץ מס על הכנסתו הממוצעת של העצמאי.
- חישוב זה יהיה זמני, עד לקבלת שומה רשמית. במקרה זה יאשר המתחייב בכתב כי ידוע לו שחישוב הזכאות הינו זמני.



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

(3) מתחייב המקבל פנסייה שבוצע לגביה הוון – הכנסתו תחושב לפי סכום הפנסייה ברוטו, דהיינו הפנסייה לפי ביצוע ההוון.

- (4) אין לקחת בחשבון כהכנסות של המתחייב:
- הכנסות שוטפות ונכסים כספיים של הבן/בת הזוג של המתחייב (חתן/כלה של האזרח הוותיק).
 - קצבאות ילדים וגמלת ילד נכה המשתלמים בגין ילדי המתחייב או ילדי בן/בת זוגו של המתחייב.
 - גמלאות המשתלמות לפי חוק הפיצויים לנפגעי גזת.
 - נכסים כספיים של המתחייב או נכס מקרקעין, למעט נכס מקרקעין השייך לו והמניב דמי שכירות כהכנסה שוטפת.

(5) הפחתת הוצאות לדיור
מהכנסותיו השוטפות ברוטו של המתחייב יש להפחית הוצאות לדיור כמפורט להלן:

א. אם המתחייב מחזיר משכנתא בגין דירת מגורים השייכת לו (או שייכת לו באופן חלקי), או משלם שכר דירה בגין הדירה בה הוא מתגורר, יש לנהוג באופן הבא:

- אם למתחייב אין בן/בת זוג, או שבן/בת זוגו אינם עובדים או אינם בעלי הכנסה, יש להפחית את מלוא סכום ההחזר החודשי של המשכנתא או מלוא סכום שכר הדירה (לפי העניין) בתוספת אחוז המס השולי של מתחייב מהכנסתו השוטפת ברוטו.
- אם בן/בת זוג של המתחייב עובד/ת – יש להפחית מהכנסות המתחייב רק מחצית מסכום המשכנתא/שכ"ד, בתוספת אחוז המס השולי שלו.



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

(6) אופן קביעת ההשתתפות העצמית

א. שיעור השתתפות החודשי של כל מתחייב יחושב

כמפורט להלן:

- גובה הכנסתו השוטפת הממוצעת ברוטו לחודש לאחר הפחתת הוצאות לדיור, יחולק במספר הנפשות במשפחתו. התוצאה היא "הכנסה ממוצעת ברוטו לנפש".
- ההכנסה הממוצעת ברוטו לנפש תחולק בשווי נקודת זיכוי אחת. התוצאה היא "מספר נקודות הזיכוי למשפחת המתחייב".
- טבלת ההשתתפות של המתחייבים (ילדי האזרח הוותיק) מפרטת בטור ב' רשימה מודרגת של "מספר נקודות זיכוי למשפחת המתחייב", ובטור ג' – מספר נקודות הזיכוי לתשלום ע"י אותו מתחייב. המספר שבטור ג', המתאים לערך הרלוונטי לאותו בן, שבטור ב' – יוכפל בשווי נקודת זיכוי אחת.

להלן טבלת ההשתתפות של המתחייבים (ילדי האזרח הוותיק):



מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
לשכת המנהל הכללי

| הכנסה | ההכנסה הממוצעת לנפש לחודש בנ"ז * | רמת ההכנסה | הכנסה | ההכנסה הממוצעת לנפש לחודש בנ"ז * | השתתפות לחודש בנ"ז * |
|-------|----------------------------------|------------|-------|----------------------------------|----------------------|
| א | עד 6 | כא | פטור | עד 5.5 | 5.5 |
| ב | עד 7 | כב | 0.5 | עד 6 | 6 |
| ג | עד 8 | כג | 0.75 | עד 6.5 | 6.5 |
| ד | עד 9 | כד | 1 | עד 7 | 7 |
| ה | עד 10 | כה | 1.25 | עד 7.5 | 7.5 |
| ו | עד 11 | כו | 1.5 | עד 8 | 8 |
| ז | עד 12 | כז | 1.75 | עד 8.5 | 8.5 |
| ח | עד 13 | כח | 2 | עד 9 | 9 |
| ט | עד 14 | כט | 2.25 | עד 9.5 | 9.5 |
| י | עד 15 | ל | 2.5 | עד 10 | 10 |
| יא | עד 16 | לא | 2.75 | עד 11 | 11 |
| יב | עד 17 | לב | 3 | עד 12 | 12 |
| יג | עד 18 | לג | 3.25 | עד 13 | 13 |
| יד | עד 19 | לד | 3.5 | עד 14 | 14 |
| טו | עד 20 | לה | 3.75 | עד 15 | 15 |
| טז | עד 21 | לו | 4 | עד 17 | 17 |
| יז | עד 22 | לז | 4.25 | עד 19 | 19 |
| יח | עד 23 | לח | 4.5 | עד 21 | 21 |
| יט | עד 24 | לט | 4.75 | עד 23 | 23 |
| כ | עד 25 | מ | 5 | עד 25 ** | 25 |



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

- 1.** כאשר ההכנסה הממוצעת לנפש לחודש גובה מסכום 50 נ"ז ההשתתפות תהיה בשיעור של 0.50 ₪ על כ 1.00 ₪ שמעל הכנסה זו.
2. הסכום שהתקבל לעיל יוכפל ב- 125% והתוצאה תהא סכום ההשתתפות העצמית שעל המתחייב לשלם לרשות המקומית.

סעיף 15: דמי כניסה

דמי הכניסה הם תשלום נפרד מהעלות החודשית השוטפת של הסידור, ומשולמים בנוסף להשתתפות העצמית השוטפת שנקבעה- למתחייבים, בהתאם למפורט להלן:

- 15.1 האזרח הוותיק והמתחייבים ישלמו דמי כניסה בגובה כפל ההשתתפות העצמית שנקבעה לו ולמתחייבים, ואולם אין לחשב בכלל ההשתתפות העצמית תעודכן בהמשך לעניין זה את החלק המשולם מתוך קצבאות ביטוח לאומי של האזרח הוותיק ובן/בת זוגו.
- 15.2 את דמי הכניסה ניתן לשלם בתשלומים (עד 4 תשלומים).
- 15.3 היה האזרח ותיק דייר בבית אבות או במוסד סיעוד ושילם דמי כניסה לבית האבות או למוסד הסיעודי, באופן פרטי, או היה דייר- יהא פטור מתשלום דמי כניסה.
- 15.4 הופסק הסידור לפני שחלפו 60 יום מהכניסה של האזרח ותיק- יוחזר למתחייבים החלק היחסי של דמי הכניסה ששילמו, בהתאם למספר ימי שהייה שנותרו עד תום 60 יום.
- 15.5 הופסק הסידור שלפני שחלפו 6 חודשים, ומסתבר כי סכום ההשתתפות העצמית ששילמו המתחייבים בפועל כולל דמי כניסה, עולה על מלוא עלות הסידור בפועל בגין תקופת השהייה-יוחזר למתחייבים ההפרש בין הסכום ששילמו לבין העלות בפועל.



מדינת ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשכת המנהל הכללי

סעיף 16: הנחות מיוחדות בהשתתפות האזרח הוותיק ו/או המתחייב בתשלום דמי החזקה

נוכחה המחלקה לשירותים חברתיים כי האזרח הוותיק ו/או המתחייבים אינם יכולים לשאת בגובה ההשתתפות בסידור בבית אבות, עליה להפנות את ענייניו של האזרח הוותיק ו/או המתחייבים לדיון בוועדת חריגים. כאשר עו"ס הבית אבות מתרשמת שהוצאות האזרח הוותיק גבוהות מדמי הכיס שנותר לו תפנה לעו"ס המחלקה לשירותים חברתיים בבקשה להגדיל את דמי הכיס. עו"ס המחלקה לשירותים חברתיים תפנה את הבקשה לוועדת החריגים.

חברי הוועדה:

ס. מנהל/ת השירות לאזרח הוותיק או מטעמו – יו"ר

מנהל/ת תחום בכיר ארגון ומינהל ברשו"מ – חבר

מפקח/ת ארצית/ על בתי אבות בשירות לאזרח הוותיק – מרכז

את הפניה יש להעביר לוועדה בשירות לאזרחים ותיקים, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, רח' ירמיהו 39, ירושלים או בדואר אלקטרוני. הפניה לוועדה תיעשה באמצעות מנהל המחלקה לשירותים חברתיים – בצירוף דו"ח סוציאלי של העובד המטפל המתייחס לנסיבות הפניה לוועדה, טופס חישוב והחלטה וכל מסמך אחר התומך בבקשה.

הנימוקים שלהלן ינחו את הוועדה בבואה לשקול הבקשה כאמור:

- סכומי משכנתאות, הלוואות לדיור והוצאות אחרות לדיור - עד סך של 4,500 ₪.
 - טיפולי שיניים - עד תקרה של 10,000 ₪.
 - טיפולים רפואיים ותרופות שאינם בסל הבריאות.
 - כאשר נטען כי אין קשר בין המתחייבים לאזרח הוותיק - בקשה המסתמכת על טענה זו תתבסס על מכתב המתחייבים של האזרח הוותיק וחוות דעת של העו"ס המטפל על מהות הקשר.
 - האזרח הוותיק סודר ע"פ חוק ההגנה על החוסים, התשכ"ו-1966.
- ג. **תוקף תחילת ההנחה/פטור עפ"י החלטת הוועדה ועד לבדיקת זכאות חוזרת כאמור בסעיף 16.2 בהוראה.**



מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
לשכת המנהל הכללי

תחילת תוקף ההוראה מיום 1.12.2016

בכבוד רב,

אליעזר ח. יבלון
המנהל הכללי

העתק: פרופ' שלמה מור יוסף, מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
גב' אילנה שרייבמן, המשנה למנכ"ל המוסד לביטוח לאומי וראש מינהל גמלאות
חברי הנהלת משרד הרווחה והשירותים החברתיים